

Предлагачи : Група пратеници

**ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МИНЕРАЛНИ
СУРОВИНИ,
ПО СКРАТЕНА ПОСТАПКА**

Скопје, јули 2024 година

05. 07. 2024			
№ на Закон	Врст Numar	Полно Shifra	Врзаност Vrste
08	338811		

ДО
ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 71 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139, 144 и 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Ви поднесуваме Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за минерални сировини, по скратена постапка.

ПРАТЕНИЦИ:

БОЈАН ГОЈАНОВСКИ
ЕЛИ ЈАНОВСКИ
МАРИЈА МИТЕВА
ДРАГЕНА БОЈКОВСКА
ДАФИНА СИМЕЈАНСКА

В О В Е Д

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за минерални сировини се уредуваат: условите и начинот на вршење геолошки истражувања, поттикнувањето и унапредувањето на геолошките истражувања со цел да се обезбеди нивна оптимална искористеност во согласност со начелата на одржлив развој и заштита на животната средина, поттикнувањето и унапредувањето на експлоатацијата на минералните сировини, како и зајакнување на мерките за безбедност, заштита на животната средина и здравјето на луѓето, поттикнувањето и унапредувањето на преработката на минералните сировини, како и зајакнување на мерките за безбедност, заштита на животната средина и здравјето на луѓето, надзорот и условите при вршењето на геолошките истражувања, експлоатацијата и преработката на минералните сировини и мерките и начинот со кои се спречува или намалува до најмала можна мерка штетното влијание врз животната средина и здравјето на луѓето кое може да настане како последица од управувањето со отпадот што се создава и веќе создадениот отпад од истражувањата, експлоатацијата и преработката на минералните сировини.

Заради поефикасно функционирање на органите на државната управа и прилагодување на современите потреби во некои области, меѓу кои и во енергетиката, минералните сировини и рударството, се пристапи кон измена и дополнување на Законот за организација и работа на органите на државната управа, со кој се основаше ново Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини.

Надлежностите на ова министерство во системот на организацијата на органите на државната управа согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа се вршење на работите кои се однесуваат на:

- енергетиката, енергетската политика и планирањето на развојот во областа на електрична енергија, природен гас, нафта и деривати на нафта, топлотна енергија и термални води, како и други видови на енергија и нивна експлоатација;

- снабдувањето со енергија;

- спроведувањето на постапки за селекција и именување на органите на раководење, управување и надзор во правните лица од областа на енергетиката во целосна или доминантна државна сопственост;

- стратегијата и политиката за енергетска безбедност;

- рационалната употреба на енергијата и енергетска ефикасност, обновливи извори на енергија;

- координацијата на работата и реализација на енергетските инвестиции;

- рударството, стратегија и политика за развој на рударството;

- експлоатацијата на минерални сировини и геолошки ресурси;

- геолошките истражувања и истражувања поврзани со експлоатација на минерални сировини;

- изработката на програма за истражувачки работи од областа на основните геолошки истражувања поврзани со одржливото користење на ресурсите;

- надзорот од негова надлежност и

- други работи утврдени со закон.

Заради конзистентност на правниот систем и доследна примена на законските одредби во однос на надлежностите на ова министерство утврдени во новиот член 20-а од Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24), потребно е законски интервенции односно усогласување на овие одредби со одредбите на постојни закони со кои се уредува ова област.

Со членот 28 став 1 точка 10 Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24) е уредено дека Државниот инспекторат за техничка инспекција продолжува да работи како Државен инспекторат за енергетика, рударство и минерални сировини како орган во состав на Министерството за енергетика, рударство и минерални сировини.

Дополнително обврска од членот 30 од овој закон наметна должност државните органи во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на законот да ги усогласат посебните закони со кои се уредуваат основањето, работите, надлежностите и другите општи акти со одредбите од Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24).

Од овие причини и заради доследност и усогласување на посебните закони со органскиот закон за организација и работа на органите на државната управа се предлага измената и дополнувањето на овој закон.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Со Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за минерални сировини се врши усогласување со одредбите од Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121 /24).

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на законот не предизвикува финансиски импликации врз Републичкиот буџет.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на предложениот закон не се потребни дополнителни финансиски средства од Републичкиот буџет.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН

Врз основа на членот 175 алинеја 1 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, предлагаме Собранието по Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за минерални сировини да расправа по скратена постапка.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МИНЕРАЛНИ
СУРОВИНИ

Член 1

Во Законот за минерални сировини („Службен весник на Република Македонија“ број 136/12, 25/13, 93/13, 44/14, 160/14, 129/15, 192/15, 39/16, 53/16, 120/16, 189/16 и 7/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 99/22, 129/23 и 253/23), во член 5 во ставот (1) зборот: „економија“ се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Член 2

Во член 7-а во ставот (14) зборот „економија“ се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Во ставот (15) во првата и втората реченица зборот „економија“ се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Член 3

Во член 15 во ставот (4) зборот „економија“ се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Во ставот (5) зборот „економија“ се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Член 4

Во член 22 став (1) во алинејата 5 зборовите: „техничка инспекција“ се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Член 5

Во член 29 став (1) во алинејата 3 зборовите: „техничка инспекција“ се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Член 6

Во член 32-г став (2) во алинејата 1 зборот „економија“ се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Член 7

Во член 32-д во ставот (1) зборовите: „Министерството за економија“ се заменуваат со зборовите: „Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини“, а зборовите: „министерот за економија“ се заменуваат со зборовите: „министерот за енергетика, рударство и минерални сировини“.

Во ставот (2) зборот „економија“ се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Член 8

Во член 32-е во ставот (1) зборот „економија“ се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Член 9

Во член 32-с во ставот (2) зборот „економија“ се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Во ставот (3) зборот „економија“ се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални сировини“.

Член 18

Во член 46 во ставот (5) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 19

Во член 51 став (8) во првата реченица зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”, а зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 20

Во член 55 во ставот (5) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 21

Во член 59 во ставот (7) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 22

Во член 64 во ставот (3) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (5) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”

Член 23

Во член 67 во ставот (1) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (2) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 24

Во член 71 во ставот (2) зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 25

Во член 73-г во став (2) алинеја 1 зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 26

Во член 73-д во ставот (1) зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (2) зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 27

Во член 73-е во ставот (1) зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 28

Во член 73-с во ставот (2) зборот „економија” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (3) зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 38

Во член 94 став (1) во алинејата 3 зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во алинејата 4 зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (2) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 39

Во член 95 став (1) во воведната реченица зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (2) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (3) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 40

Во член 97 во ставот (3) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 41

Во член 100 во ставот (1) зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (2) зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (8) зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”, а зборовите „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 42

Во член 119 во ставот (2) зборовите „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (3) зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 43

Во член 122-а во ставот (1) зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во ставот (9) зборот „економија” се заменува со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 44

Во член 125 став (1) во алинејата 5 зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во алинеја 9 зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Во алинеја 10 зборовите: „техничка инспекција” се заменуваат со зборовите: „енергетика, рударство и минерални суровини”.

Член 45

Подзаконските акти донесени согласно со Законот за минерални суровини („Службен весник на Република Македонија” број 136/12, 25/13, 93/13, 44/14, 160/14, 129/15, 192/15, 39/16, 53/16, 120/16, 189/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 7/19, 99/22, 129/23 и 253/23) до денот на

влегувањето во сила на овој закон, ќе се усогласат со одредбите од овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 46

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ

Предлог на законот за изменување и дополнување на Законот за минерални сировини содржи 46 члена.

Со членовите 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 и 43 се врши замена на зборовите министерство за економија со зборовите министерство за енергетика, рударство и минерални сировини, со што се усогласува Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24).

Во членовите 4, 5, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 35, 36, 37, 39, 40 и 44 се врши усогласување со одредбата член 28 став 1 точка 10 со која Државниот инспекторат за техничка инспекција продолжува да работи како Државен инспекторат за енергетика, рударство и минерални сировини како орган во состав на Министерството за енергетика, рударство и минерални сировини.

Членовите 19, 38, 41 и 42 се однесуваат на усогласување со одредбата од членот 28 став 1 точка 10 Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24) и на членот 20-а од законот.

Членот 45 уредува дека сите подзаконски акти донесени согласно со Законот за минерални сировини („Службен весник на Република Македонија“ број 136/12, 25/13, 93/13, 44/14, 160/14, 129/15, 192/15, 39/16, 53/16, 120/16, 189/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 7/19, 99/22, 129/23 и 253/23) до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се применуваат до донесувањето на нови согласно одредбите на овој закон, кои треба да бидат донесени во рок од шест месеци од денот на влегување во сила на законот.

Влегувањето во сила е уредено во членот 46.

II. МЕЃУСЕБНАТА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНАТА ОДРЕДБА

Решенијата содржани во предложените одредби се меѓусебно поврзани и чинат правна целина.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложениот закон ќе се овозможи конзистентност на правниот систем и доследна примена на законските одредби во однос на надлежностите на Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини утврдени во новиот член 20-а од Законот за изменување и дополнувања на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24).

**ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ
ОД ЗАКОНОТ ЗА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ,
КОИ СЕ МЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ**

Член 5

**Стратегија за геолошки истражувања, одржливо искористување и
експлоатација на минерални сировини**

(1) За остварување на целите и насоките за усогласено вршење на геолошките истражувања, експлоатацијата и одржливото искористување на минералните сировини, Владата на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Владата) на предлог на министерот за економија донесува стратегија за геолошки истражувања, одржливо искористување и експлоатација на минералните сировини (во натамошниот текст: стратегијата) за период од 20 години.

(2) Со стратегијата се определува обемот и начинот на реализација на геолошките истражувања, одржливото искористување и потребите за експлоатацијата на минералните сировини кои се од битно значење за развојот на стопанството на Република Северна Македонија.

Член 7-а

Проспекциски геолошки истражувања

(1) Проспекциски геолошки истражувања се вршат со цел за определување на потенцијални простори за вршење на детални геолошки истражувања.

(2) Проспекциски геолошки истражувања може да се вршата на цела територија на Република Северна Македонија, освен на простори за кои се води постапка по иницијатива за доделување на концесии за детални геолошки истражувања, на веќе доделени простори под концесии за вршење на детални геолошки истражувања, истражени простори и концесии за експлоатација на минерални сировини.

(3) Право за вршење на проспекциски геолошки истражувања се стекнува со добивање на концесија за проспекциски геолошки истражувања, а која ја доделува Владата на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: конcedesнт), врз основа на јавен повик со електронска аукција под услови и на начин утврден со овој закон и Законот за концесии и јавно приватно партнерство.

(4) Концесија за проспекциски геолошки истражувања може да добие секое правно лице, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Северна Македонија, а кои ги исполнуваат условите пропишани со овој и друг закон.

(5) Просторот на кој се доделува концесијата за вршење на проспекциски геолошки истражувања изнесува максимум до 5.000 км².

(6) Концесијата за проспекциски геолошки истражувања се доделува на период до две години, без можност за нивно продолжување.

(7) Постапката за доделување на концесија за проспекциски геолошки истражувања започнува со поднесување на иницијатива до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(8) Право да поднесе иницијатива за вршење на проспекциски геолошки истражувања има секој орган на државната управа, како и секое правно лице, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Северна Македонија.

(9) Кон иницијативата од ставот (8) на овој член се приложува:

- образложение и основни податоци за подносителот на иницијативата,
- период на кој се бара доделување на концесијата и
- простор на кој би се вршеле проспекциските геолошки истражувања вцртан на топографска карта во мерка 1:200.000 со нанесени координати.

(10) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини во рок од осум дена, сметано од денот на приемот на иницијативата од ставот (8) на овој член со решение ќе ја одбие истата, ако барателот не ја приложи документацијата од ставот (9) на овој член.

(11) По разгледување на иницијативата од ставот (9) на овој член, во рок од 30 дена органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини до концедентот доставува образложен предлог и одлука за започнување на постапка за доделување на концесија за вршење на проспекциски геолошки истражувања.

(12) По разгледување на образложениот предлог од ставот (11) на овој член во рок од 30 дена Владата на Република Северна Македонија донесува одлука за започнување на постапка за доделување на концесија за вршење на проспекциски геолошки истражувања.

(13) По донесување на одлуката од ставот (12) на овој член постапката за доделување на концесија за проспекциски геолошки истражувања се спроведува со јавен повик со електронска аукција согласно со Законот за концесии и јавно приватно партнерство.

(14) Јавниот повик од ставот (13) на овој член се објавува во “Службен весник на Република Северна Македонија”, во еден дневен весник кој се издава на македонски јазик, во еден дневен весник кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, како и на системот е-концесии на Министерството за економија.

(15) Секое домашно или странско правно лице има право да се регистрира на системот е-концесии на Министерството за економија. Со регистрацијата се добива лозинка со која се пристапува во системот е-концесии на Министерството за економија. Тендерската документација може да се преземе електронски по регистрација на системот.

(16) Во постапката за доделување на концесија за проспекциски геолошки истражувања Комисијата врши целосна евалуација на способноста на понудувачите и на првично доставените понуди.

(17) Способноста на понудувачите од ставот (16) на овој член, пред сè, се докажува со следниве документи:

- документ за регистрирана дејност,
- изјава на понудувачот дека во последните пет години не му била изречена правосилна пресуда за учество во злосторничка организација, корупција, измама или перење пари,
- потврда дека не е отворена постапка за стечај од надлежен орган,
- потврда дека не е отворена постапка за ликвидација од надлежен орган,

- потврда дека со правосилна пресуда не му е изречена прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност, односно привремена забрана за вршење на одделна дејност,

- потврда за платени даноци и придонеси,

- потврда дека со правосилна пресуда не му е изречена казна за кривично дело и

- информација за економско - финансиската состојба на субјектот издадена од Централниот регистар на Република Северна Македонија.

(18) Документите од ставот (17) на овој член детално ќе бидат образложени во тендерската документација.

(19) Врз основа на извршената евалуација Комисијата електронски ги известува сите понудувачи кои поднеле прифатливи понуди да учествуваат на електронска аукција како завршна фаза пред доделување на концесија за проспекциски геолошки истражувања.

(20) Почетната цена и основа за наддавање во електронската аукција е највисокиот понуден концесиски надоместокот од страна на понудувачите кои поднеле прифатливи понуди во спроведената постапка за доделување на концесија за проспекциски геолошки истражувања.

(21) Електронска аукција е повторлив процес на позитивно наддавање кој се реализира по првична целосна евалуација на понудите во кој подобните понудувачи имаат можност, исклучиво со користење на електронски средства, да ги ревидираат дадените цени, така што рангирањето се врши автоматски со помош на електронски средства.

(22) На подносителите на понудите, кои се комплетни во јавното отворање од јавниот повик, Комисијата им доставува покана за учество на електронската аукција за доделување на концесија за проспекциски геолошки истражувања, а на подносителите на понудите кои не доставиле комплетна документација им доставува електронско известување дека нема да учествуваат на електронската аукција.

(23) Електронската аукција ќе се одржи доколку по објавата се пријавил и само еден учесник кој ги исполнува условите дадени во јавниот повик и тендерската документација и неговата понуда ќе се смета за највисока понуда на електронската аукција.

(24) Електронската аукција започнува со објавување на почетната цена и се спроведува по пат на наддавање од страна на учесниците. За успешно спроведена постапка на јавно наддавање е потребно да има најмалку една понуда. Јавното наддавање не може да трае пократко од 15 минути.

(25) Висината на минималниот чекор на зголемување на вредноста по концесија за проспекциски геолошки истражувања изнесува од 1 до 10 проценти од почетната цена.

(26) Електронската аукција се смета за завршена во моментот на истекот на времето определено во објавата, при што доколку во истекот на последните три минути од определеното време за траење на јавното наддавање од страна на учесниците е дадена понуда, крајниот рок за завршување на јавното наддавање се продолжува за уште три минути, а ќе заврши кога за период од следните три минути нема нова дадена понуда.

(27) Електронската аукција продолжува неограничено се додека во временски интервал од три минути има нова понуда.

(28) За најповолен понудувач се смета учесникот на јавното наддавање кој понудил последна цена и која претставува највисока цена за доделување на концесија за проспекциски геолошки истражувања.

(29) Комисијата по завршувањето на јавната аукција изготвува записник за спроведеното јавно наддавање, кој е составен дел од писмениот извештајот за евалуација со предлог за избор на најповолна понуда. Извештајот се доставува до концедентот.

(30) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини, управува и оперира со електронскиот систем за електронска аукција за доделување на концесија за проспекциски геолошки истражувања.

(31) По спроведувањето на постапката од ставовите (13), (14), (15), (16), (17), (18), (19), (20), (21), (22), (23), (24), (25), (26), (27), (28) и (29) на овој член за изборот за најповолен понудувач, во рок од 30 дена Владата донесува одлуката за доделување на концесија за проспекциски геолошки истражувања.

(32) Одлуката од ставот (31) на овој член содржи податоци за:

- правното лице на кое му е доделена концесијата за проспекциски геолошки истражувања,

- целите и начинот на вршењето на проспекциските геолошки истражувања на минерални сировини,

- просторот за вршење на проспекциски геолошки истражувања,

- период на кој се доделува концесијата,

- рок за уплата на понудениот износ во постапката за доделувањето на концесијата,

- рокот за поднесување на елаборат за извршените проспекциски геолошки истражувања до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини и

- други услови определени со закон.

(33) Одлуката за доделување на концесија за проспекциски геолошки истражувања се објавува во “Службен весник на Република Северна Македонија”.

(34) Формата и содржината на иницијативата од ставот (8) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

Член 15

Одлука за започнување на постапка за доделување на концесија за детални геолошки истражувања

(1) По добивање на мислењата од членот 14 од овој закон, во рок од 30 дена органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини до концедентот доставува образложен предлог и одлука за започнување на постапка за доделување на концесија за детални геолошки истражувања.

(2) По разгледување на образложениот предлог од ставот (1) на овој член, во рок од 30 дена Владата донесува одлука за започнување на постапка за доделување на концесија за детални геолошки истражувања.

(3) Постапката за доделување на концесија за детални геолошки истражувања се врши по пат на јавен повик и ја спроведува Комисија за спроведување на постапка за доделување на концесија за детални геолошки истражувања (во натамошниот текст: Комисијата), согласно со одредбите од овој закон и Законот за концесии и јавно приватно партнерство.

(4) Јавниот повик од ставот (3) на овој член се објавува во “Службен весник на Република Северна Македонија”, во еден дневен весник кој се издава на македонски јазик, во еден дневен весник кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, како и на системот е-концесии на Министерството за економија.

(5) Секое домашно или странско правно лице има право да се регистрира на системот е-концесии на Министерството за економија. Со регистрацијата се добива лозинка со која се пристапува во системот е-концесии

на Министерството за економија. Тендерската документација може да се преземе електронски по регистрација на системот.

(6) Во постапката за доделување на концесија за детални геолошки истражувања Комисијата врши целосна евалуација на способноста на понудувачите и на првично доставените понуди.

(7) Способноста на понудувачите од ставот (6) на овој член, пред сè, се докажува со следниве документи:

- документ за регистрирана дејност,
- изјава на понудувачот дека во последните пет години не му била изречена правосилна пресуда за учество во злосторничка организација, корупција, измама или перење пари,
- потврда дека не е отворена постапка за стечај од надлежен орган,
- потврда дека не е отворена постапка за ликвидација од надлежен орган.
- потврда дека со правосилна пресуда не му е изречена прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност, односно привремена забрана за вршење на одделна дејност,
- потврда за платени даноци и придонеси,
- потврда дека со правосилна пресуда не му е изречена казна за кривично дело и
- информација за економско - финансиската состојба на субјектот, издадена од Централниот регистар на Република Северна Македонија.

(8) Документите од ставот (7) на овој член детално ќе бидат образложени во тендерската документација.

(9) Врз основа на извршената евалуација Комисијата електронски ги известува сите понудувачи кои поднеле прифатливи понуди да учествуваат на електронска аукција како завршна фаза пред доделување на концесија за детални геолошки истражувања.

(10) Почетната цена и основа за наддавање во електронската аукција е највисокиот понуден концесиски надоместокот од страна на понудувачите кои поднеле прифатливи понуди во спроведената постапка за доделување на концесија за детални геолошки истражувања.

(11) Електронска аукција е повторлив процес на позитивно наддавање кој се реализира по првична целосна евалуација на понудите во кој подобните понудувачи имаат можност, исклучиво со користење на електронски средства, да ги ревидираат дадените цени, така што рангирањето се врши автоматски со помош на електронски средства.

(12) На подносителите на понудите, кои се комплетни во јавното отворање од јавниот повик, Комисијата им доставува покана за учество на електронската аукција за доделување на концесија за детални геолошки истражувања, а на подносителите на понудите кои не доставиле комплетна документација им доставува електронско известување дека нема да учествуваат на електронската аукција.

(13) Електронската аукција ќе се одржи доколку по објавата се пријавил и само еден учесник кој ги исполнува условите дадени во јавниот повик и тендерската документација и неговата понуда ќе се смета за највисока понуда на електронската аукција.

(14) Електронската аукција започнува со објавување на почетната цена и се спроведува по пат на наддавање од страна на учесниците. За успешно спроведена постапка на јавно наддавање е потребно да има најмалку една понуда. Јавното наддавање не може да трае пократко од 15 минути.

(15) Висината на минималниот чекор на зголемување на вредноста по концесија за детални геолошки истражувања изнесува од 1 до 10 проценти од почетната цена.

(16) Електронската аукција се смета за завршена во моментот на истекот на времето определено во објавата, при што доколку во истекот на последните три минути од определеното време за траење на јавното наддавање од страна на учесниците е дадена понуда, крајниот рок за завршување на јавното наддавање се продолжува за уште три минути, а ќе заврши кога за период од следните три минути нема нова дадена понуда.

(17) Електронската аукција продолжува неограничено се додека во временски интервал од три минути има нова понуда.

(18) За најповолен понудувач се смета учесникот на јавното наддавање кој понудил последна цена и која претставува највисока цена за доделување на концесија за детални геолошки истражувања.

(19) Комисијата по завршувањето на јавната аукција изготвува записник за спроведеното јавно наддавање, кој е составен дел од писмениот извештајот за евалуација со предлог за избор на најповолна понуда. Извештајот се доставува до концедентот.

(20) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини управува и оперира со електронскиот систем за електронска аукција за доделување на концесија за детални геолошки истражувања.

(21) Во случај доколку се работи за добиено негативно мислење од субјектите од членот 14 ставови (3) и (4) од овој закон, концедентот може да донесе одлука за одбивање на иницијативата за започнување на постапка за вршење на детални геолошки истражувања или одлука за започнување на постапка за доделување на концесија за детални геолошки истражувања.

(22) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини за одлуката од ставот (4) на овој член во рок од 30 дена го известува подносителот на иницијативата.

(23) Против одлуката за одбивање на иницијативата за вршење на детални геолошки истражувања од ставот (4) на овој член, незадоволната странка може да поведе управен спор.

Член 22

Едностран раскин на договорот за концесија за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Доколку при вршење на деталните геолошки истражувања, концесионерот:

- не достави согласност за земјиштето на начин и под услови утврдени во членот 11 од овој закон,
- не започне со вршење на деталните геолошки истражувања во рок од една година, сметано од денот на склучувањето на договорот за концесија,
- прекине со вршење на деталното геолошко истражување подолго од една година,
- не постапува по решение на државниот инспектор за техничка инспекција во случаите кога не се придржува на одредбите од членот 18 став (2) алинеи 1, 2, 3 и 4 од овој закон,
- започне со вршење на детални геолошки истражувања пред да достави проект за детални геолошки истражувања,
- со истражните работи вади поголеми количини на минерални сировини од предвидените со проектот за вршење на деталните геолошки истражувања,
- не постапи по изречените мерки во постапката на надзор согласно со закон и
- нема да го плати надоместокот за концесија.

Владата на предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини, донесува одлука за едностран раскин на договорот за концесија за детални геолошки истражувања.

(2) Одлуката за едностран раскин на договорот за концесија за детални геолошки истражувања се објавува во “Службен весник на Република Северна Македонија”

(3) Врз основа на одлуката од ставот (1) на овој член органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини во рок од 15 дена го известува концесионерот за еднострано раскинување на договорот за концесија.

(4) Против одлуката од ставот (1) на овој член незадоволната странка може да поведе управен спор.

(5) Поведувањето на управниот спор од ставот (4) на овој член не го одлага извршувањето на одлуката.

Член 29

Одземање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини со решение ќе ја одземе дозволата за вршење на деталните геолошки истражувања, освен во случај на виша сила, ако:

- имателот на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања не се придржува на одредбите од членот 28 став (1) од овој закон,

- имателот на дозволата за вршење на деталните геолошки истражувања не започне со вршење на деталните геолошки истражувања во рок од 90 дена, сметано од денот на добивањето на дозволата,

- вршењето на деталното геолошко истражување било прекинато подолго од шест месеци, имателот на дозволата за вршење на деталните геолошки истражувања не постапува по решение на државниот инспектор за техничка инспекција во случаите кога имателот на дозволата не се придржува на одредбите од членот 28 став (1) од овој закон и

- со истражните работи вади поголеми количини на минерални сировини од предвидените во дозволата за вршење на деталните геолошки истражувања.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член во рок од 15 дена може да се поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 32-г

Комисија за верификација на базите на Прашања

(1) Базите на прашања за првиот дел на испитот од членот 32-б од овој закон ги изготвуваат професори од областа на геолошките истражувања и рударството и лица на кои им е издадена лиценца за изработка на геолошка документација, изведување и надзор на геолошки истражувања и лиценца за изработка на рударски проекти за површинска и подземна експлоатација, преработка на минерални сировини и други рударски проекти од областа на рударството и имаат најмалку десет години работно искуство во соодветната област, определени од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини.

(2) Прашањата од првиот дел од испитот ги верификува Комисија составена од:

- двајца претставници од Министерството за економија, назначени од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини,

- еден претставник од Канцеларијата на претседателот на Владата на Република Северна Македонија,

- еден претставник од Кабинетот на заменикот на претседателот на Владата на Република Северна Македонија, задолжен за економски прашања и за координација со економските ресурси,

- еден претставник од Геолошкиот завод и

- двајца претставници од редот на стручни и научни работници, назначен од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член го спроведува вториот дел од испитот и врши ревизија и ажурирање на базите на прашања од членот 32-б од овој закон најмалку два пати годишно.

(4) При ревизијата Комисијата особено ги има предвид измените на прописите на кои е засновано прашањето, односно практичниот пример, бројот на кандидати кои го одговарале, успешноста во одговарањето на истите, како и други критериуми кои можат да влијаат врз подобрувањето на квалитетот на базите од членот 32-б од овој закон.

(5) Врз основа на извршената ревизија и ажурирање на базите на прашања, Комисијата одлучува најмалку 30% од прашањата да бидат отстранети и заменети со нови или целосно отстранети од базите од ставот (1) на овој член.

(6) Професорите и лицата од ставот (1) на овој член, како и членовите на Комисијата за верификација од ставот (2) на овој член, имаат право на паричен надоместок што го определува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини.

(7) Износот на паричниот надоместок од ставот (6) на овој член се определува врз основа на бројот на изготвени прашања како и сложеноста на материјата.

(8) Годишниот износ на паричниот надоместок од ставот (6) на овој член не го надминува нивото на три просечни месечни плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година објавени од Државниот завод за статистика.

Член 32-д **Надлежност и субјекти за спроведување** **на испитот**

(1) Стручните и административните работи за потребите на спроведување на стручниот испит ги врши Министерството за економија за што министерот за економија определува одговорно лице кое утврдува дали кандидатот ги исполнува условите за полагање на испитот, а испитот технички го спроведува правно лице регистрирано во Централниот регистар избрано од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини.

(2) На одговорното лице од ставот (1) на овој член за секоја одржана испитна сесија му следува паричен надоместок, во износ од една третина од просечната нето плата во Република Северна Македонија, за што Министерството за економија донесува решение.

Член 32-е

Барање за полагање на испит

(1) Барањето за полагање на испит кандидатот го поднесува до Министерството за економија.

(2) Со барањето за полагање на испитот кандидатот е должен да поднесе докази за исполнување на условите за полагање на стручниот испит од членот 32- а од овој закон.

(3) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

Член 32-с

Време и место за полагање на испитот

(1) Испитот се полага во просторија за полагање на испит, посебно опремена за полагање на стручен испит со материјално-техничка и информатичка опрема, интернет врска и опрема за снимање на полагањето.

(2) Кандидатите на кои им е одобрено барањето за полагање на испитот и јавноста се информираат за датумот и времето на полагање на испитот, најмалку осум дена пред одржување на испитот преку веб страницата на Министерството за економија и Јавниот радиодифузен сервис.

(3) Полагањето на испитот се снима и во живо се емитува на веб страницата на Министерството за економија, а ако поради технички причини снимањето се прекине, снимката од целиот испит се поставува на веб страницата на Министерството за економија.

(4) Правното лице кое го спроведува стручниот испит треба да ги исполнува просторните услови и материјално-техничката и информатичката опрема на просториите за полагање на стручен испит кои услови поблиску ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини.

(5) Во просторијата за полагање на испитот, за време на полагање на испитот се присутни двајца претставници од Министерството за економија, еден претставник од Министерството за образование и наука, еден претставник од Владата на Република Северна Македонија на предлог на Канцеларијата на претседателот на Владата и еден претставник од Министерството за информатичко општество и администрација (информатичар).

(6) На претставниците од ставот (5) на овој член за секоја одржана испитна сесија им следува паричен надоместок, во износ од една третина од просечната нето плата во Република Северна Македонија, за што Министерството за економија донесува решение.

(7) Овластеното правно лице кое технички го спроведува испитот е должно да го блокира радио фреквенцискиот опсег во просторијата за полагање на испитот за време на спроведување на испитните сесии.

(8) Агенцијата за електронски комуникации (во натамошниот текст: АЕК) врши постојан мониторинг на блокирањето на радио фреквенцискиот опсег во просторијата за полагање на испитот, со цел да се спречи секаков вид на електронска комуникација со околината надвор од просторијата за полагање на испитот.

(9) АЕК во просторијата за полагање на испитот инсталира мерна опрема која обезбедува електронски запис од извршените мерења во траење од 30 дена, и истите се складираат во централниот контролен систем на АЕК.

(10) АЕК формира тричлена комисија која изготвува извештај врз основа на електронските записи складирани во централниот контролен систем на АЕК и истиот го доставува до Министерството за економија најдоцна во рок од 15 дена од завршување на испитната сесија.

Член 32-и **Спроведување на испитот**

(1) Пред почетокот на полагањето на стручниот испит претставник од Министерството за економија го утврдува идентитетот на кандидатот со увид во лична карта.

(2) На кандидатот за време на полагањето на првиот дел од испитот не му се дозволува користење на закони, закони со коментар и објаснување, мобилен телефон, преносни компјутерски уреди и други технички и информатички средства, претходно подготвени предмети и слично.

(3) На кандидатот за време на полагањето на вториот дел од испитот му се дозволува користење единствено на закони (без коментари и објаснувања) кои во електронска верзија се наоѓаат на компјутерот на кој кандидатот го полага испитот.

(4) На кандидатот за време на полагањето на првиот и вториот дел од испитот не му се дозволува да контактира со други кандидати или лица, освен со информатичарите од членот 32-s став (5) од овој закон, во случај доколку има технички проблем со компјутерот.

(5) Ако техничките проблеми со компјутерот ќе бидат отстранети за пет минути испитот продолжува, а доколку не бидат отстранети во овој рок испитот само за тој кандидат се прекинува и ќе се одржи во рок од најмногу три дена од денот на прекинувањето на испитот.

(6) Ако има проблеми со повеќе од пет компјутери и ако тие не бидат отстранети во рок од пет минути испитот се прекинува за сите кандидати кои го полагаат испитот и ќе се одржи во рок од најмногу три дена од денот на прекинувањето на испитот.

(7) Доколку кандидатот при полагањето на првиот и вториот дел од испитот постапува спротивно од ставовите (2), (3) и (4) на овој член нема да му се дозволи натамошно полагање на испитот во тој утврден термин и му се изрекува забрана за полагање на стручниот испит во траење од три години, за што Министерството за економија донесува решение против кое може да се поведе управен спор пред надлежен суд во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

(8) Во случаите од ставот (7) на овој член се смета дека кандидатот не го положил стручниот испит и истото се констатира во записникот за полагање на стручниот испит.

(9) Овластените претставници од членот 32-s став (5) од овој закон за време на полагањето на испитот не смеат да се задржуваат подолго од пет секунди во непосредна близина на кандидатот кој го полага испитот, освен во случај на отстранување на технички проблем кога не смеат да се задржат подолго од пет минути.

Член 32-н **Електронски тест**

(1) На денот на полагањето на првиот, дел од испитот претставник на Министерството за економија му дава на кандидатот пристапен код, односно лозинка со кој му се одобрува пристап во електронскиот систем од членот 32-м од овој закон.

(2) По одобрувањето на пристапот кандидатот добива електронски тест за првиот дел од испитот со прашања кои се компјутерски генерирани, чија содржина по случаен избор ја одредува софтверот на електронскиот систем од

членот 32-м став (5) од овој закон од базите од членот 32-м став (5) од овој закон.

(3) Првиот и вториот дел од испитот содржат упатство за начинот на решавање на истиот за кое претставник на Министерството за економија дава појаснување пред да започне полагањето на испитот.

(4) Електронскиот систем за полагање на испитот не може да дозволи постоење на идентична содржина на електронски тест за првиот дел од испитот во еден термин за повеќе од еден кандидат.

Член 32-с

Информирање за направените грешки во тестот за полагање на Испитот

На барање на кандидатот Министерството за економија го информира за направените грешки во тестот за полагање на стручниот испит со овозможување непосреден увид во тестот.

Член 32-т

Ревизија на спроведените испити

(1) Тестовите и практичните примери се користат и се даваат на кандидатот само за време на полагањето на стручниот испит.

(2) Материјалите од одржаните испити, особено хартиените верзии од тестовите и практичните примери за полагање на стручниот испит и специмените за проверка на точноста на одговорите на тестот и практичниот пример, како и снимките од одржаните испити се чуваат во Министерството за економија.

(3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини формира Комисија за ревизија на одржаните испити, која во својата работа ги користи материјалите од ставот (2) на овој член и во која, покрај другите членови членуваат и претставник од Владата на Република Македонија и информатичар од Министерството за информатичко општество и администрација определен од Владата на Република Северна Македонија.

(4) Комисијата од ставот (3) на овој член се состанува по секоја одржана испитна сесија и врши ревизија на спроведување на испитот, вклучувајќи и дали испитот го полагаат кандидати кои ги исполнуваат условите за полагање на испитот согласно со членот 32-а од овој закон, за што доставува извештај до министерот за економија.

(5) На членовите на комисијата од ставот (3) на овој член им следува паричен надоместок, кој на годишно ниво изнесува една просечна нето плата во Република Северна Македонија, за што Министерството за економија донесува решение.

(6) Доколку Комисијата утврди нерегуларности во спроведувањето на испитот од страна на поединци во смисла на членот 32-и став (5) од овој закон, предлага одземање на лиценцата од членот 32-р од овој закон.

(7) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини донесува решение за одземање на лиценцата од членот 32-р од овој закон врз основа на предлогот на Комисијата во рок од три дена од приемот на предлогот.

(8) Против решението од ставот (7) на овој член може да се поведе управен спор пред надлежен суд во рок од 30 дена од приемот на решението.

Член 32-ќ

Трошоци за полагање на испитот

(1) Трошоците за полагање на испитот ги сноси кандидатот доколку институцијата каде што е вработен не ги плати.

(2) Висината на трошоците од ставот (1) на овој член ја определува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини врз основа на реално направените трошоци за полагање на испитот, неопходни за спроведување на првиот и вториот дел на испитот, подготовката на базите на прашања, спроведувањето на електронскиот тест, изготвување на материјали и покани и изготвување на овластувања и лиценци.

(3) Трошоците за полагање на испитот се уплатуваат на сметката на сопствени приходи на Министерството за економија.

(4) Ако трошоците за полагање на испитот не се уплатени на соодветна сметка на Министерството за економија, најдоцна 15 дена пред денот определен за спроведување на испитот, на кандидатот не му се дозволува полагање на испитот.

(5) Ако кандидатот во рок од една година од денот на уплатата на средствата не го полага испитот, уплатените средства се враќаат согласно со закон.

Член 32-у

Регистар на издадени овластувања и лиценци

(1) Издадените овластувања и лиценци кои престанале да важат, како и одземените овластувања и лиценци се евидентираат во Регистар на издадени овластувања и лиценци кој го води Министерството за економија.

(2) Регистарот од ставот (1) на овој член се објавува на веб страницата и на огласната табла на Министерството за економија.

(3) Формата и содржината на Регистарот на издадени овластувања и лиценци и начинот на неговото водење ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини.

Член 37

Предмет на доделување на концесија

(1) Со концесијата концедентот на концесионерот му ги доделува минералните сировини кои се во сопственост на концедентот заради нивна експлоатација на определен простор на определен временски период на сметка и ризик на концесионерот.

(2) Предметот на концесијата за експлоатација не смее да се даде под закуп.

(3) Концесионерот во рок од 15 дена пред започнувањето со експлоатација до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини, Државниот инспекторат за техничка инспекција и Државниот инспекторат за животна средина е должен писмено да извести за започнувањето со експлоатацијата и до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини да ја достави финансиската гаранција од членот 96 од овој закон.

Член 41

Доделување на концесија за експлоатација по пат на јавен повик

(1) Концесија за експлоатација на минерални сировини се доделува врз основа на јавен повик со електронска аукција согласно овој закон и со Законот за концесии и јавно приватно партнерство во случаи кога:

- сопственик на резултатите од извршените детални геолошки истражувања е Република Северна Македонија

- на определениот простор престанала да важи концесијата за експлоатација, а кога на просторот се преостанати доволно рудни експлоатабилни резерви на минерални сировини кои се утврдени од страна на концедентот и

- утврден е вишок на неексплоатирани количини на термоминерални и термални води од експлоатациони објекти/бунари на простор на кој веќе е доделена концесија за експлоатација на термоминерални и термални води, освен во случај кога термоминералните и термалните води се користат за полнење на водата во шишиња за комерцијални потреби.

(2) Иницијатива за започнување на постапка за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини од ставот (1) на овој член, поведува органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини.

(3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини по службена должност бара мислење од органите на државната управа надлежни за работите од областа на животната средина и просторното планирање, заштитата на културното наследство, транспортот и врските, шумарството и водостопанството, земјоделството, како и од другите органи на државната управа надлежни за работите од соодветната област.

(4) Покрај органите на државната управа од ставот (3) на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини по службена должност бара мислење и од единицата, односно единиците на локалната самоуправа на чија територија е поднесена иницијативата за вршење на експлоатација.

(5) Органите од ставовите (3) и (4) на овој член се должни своето мислење да го дадат во рок од 30 дена, сметано од денот на приемот на барањето.

(6) Доколку органите на државната управа надлежни за работите од областа на животната средина и просторното планирање, заштитата на културното наследство, транспортот и врските, шумарството и водостопанството, земјоделството, како и од другите органи на државната управа надлежни за работите од соодветната област нема да дадат мислење во рокот определен во ставот (5) на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини е должен во рок од пет дена, сметано од истекот на рокот утврден во ставот (5) на овој член да ја информира Владата.

(7) Во случајот од ставот (6) на овој член Владата ќе го задолжи органот на државната управа надлежен за работите од соодветната област во рок три дена да достави соодветно мислење.

(8) Доколку и по истекот на определениот рок од ставот (7) на овој член не се достави соодветно мислење се смета дека е дадено позитивно мислење по однос на доставеното барање за давање на мислење.

(9) По добивање на мислењата на органите од ставовите (3) и (4) на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини до Владата доставува предлог за започнување на постапка за доделување на концесија за експлоатација.

(10) По разгледување на предлогот од ставот (9) на овој член во рок од 30 дена Владата донесува одлука за започнување на постапка за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини.

(11) По разгледување на предлогот од ставот (6) на овој член во рок од 30 дена Владата донесува одлука за започнување на постапка за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини.

(12) Во случајот од ставот (1) алинеја 2 на овој член преостанатите евентуално експлоатабилни рудни резерви на минерални сировини ги утврдува концедентот.

(13) Вишокот на неексплоатирани количини на термоминерални и термални води од експлоатациони објекти/бунари на простор на кој веќе е доделена концесија за експлоатација на термоминерални и термални води го утврдува концедентот со одлука.

(14) Постапката за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини ја спроведува Комисија за спроведување на постапка за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини (во натамошниот текст: Комисијата), согласно со одредбите од овој закон и Законот за концесии и јавно приватно партнерство.

(15) Јавниот повик од ставот (1) на овој член се објавува во “Службен весник на Република Северна Македонија”, во еден дневен весник кој се издава на македонски јазик, во еден дневен весник кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, како и на системот е-концесии на Министерството за економија.

(16) Секое домашно или странско правно лице има право да се регистрира на системот е-концесии на Министерството за економија. Со регистрацијата се добива лозинка, со која се пристапува во системот е-концесии на Министерството за економија. Тендерската документација може да се преземе електронски по регистрација на системот.

(17) Во постапката за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини Комисијата врши целосна евалуација на способноста на понудувачите и на првичните доставени понуди.

(18) Способноста на понудувачите од ставот (6) на овој член, пред сè, се докажува со следниве документи:

- документ за регистрирана дејност,
- изјава на понудувачот дека во последните пет години не му била изречена правосилна пресуда за учество во злосторничка организација, корупција, измама или перење пари,
- потврда дека не е отворена постапка за стечај од надлежен орган,
- потврда дека не е отворена постапка за ликвидација од надлежен орган,
- потврда дека со правосилна пресуда не му е изречена прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност, односно привремена забрана за вршење на одделна дејност,
- потврда за платени даноци и придонеси,
- потврда дека со правосилна пресуда не му е изречена казна за кривично дело и
- информација за економско - финансиската состојба на субјектот, издадена од Централниот регистар на Република Северна Македонија.

(19) Документите од ставот (7) на овој член детално ќе бидат образложени во тендерската документација.

(20) Врз основа на извршената евалуација Комисијата електронски ги известува сите понудувачи кои поднеле прифатливи понуди да учествуваат на електронска аукција како завршна фаза пред доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини.

(21) Почетната цена и основа за наддавање во електронската аукција е највисокиот понуден концесиски надоместокот од страна на понудувачите кои

поднеле прифатливи понуди во спроведената постапка за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини.

(22) Електронска аукција е повторлив процес на позитивно наддавање кој се реализира по првична целосна евалуација на понудите во кои подобните понудувачи имаат можност, исклучиво со користење на електронски средства, да ги ревидираат дадените цени, така што рангирањето се врши автоматски со помош на електронски средства.

(23) На подносителите на понудите кои се комплетни во јавното отворање од јавниот повик Комисијата им доставува покана за учество на електронската аукција за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини, а на подносителите на понудите кои не доставиле комплетна документација им доставува електронско известување дека нема да учествуваат на електронската аукција.

(24) Електронската аукција ќе се одржи доколку по објавата се пријавил и само еден учесник кој ги исполнува условите дадени во јавниот повик и тендерската документација и неговата понуда ќе се смета за највисока понуда на електронската аукција.

(25) Електронската аукција започнува со објавување на почетната цена и се спроведува по пат на наддавање од страна на учесниците. За успешно спроведена постапка на јавно наддавање е потребно да има најмалку една понуда. Јавното наддавање не може да трае пократко од 15 минути.

(26) Висината на минималниот чекор на зголемување на вредноста по концесија за експлоатација на минерални сировини изнесува од 1 до 10 проценти од почетната цена.

(27) Електронската аукција се смета за завршена во моментот на истекот на времето определено во објавата, при што доколку во истекот на последните три минути од определеното време за траење на јавното наддавање од страна на учесниците е дадена понуда, крајниот рок за завршување на јавното наддавање се продолжува за уште три минути, а ќе заврши кога за период од следните три минути нема нова дадена понуда.

(28) Електронската аукција продолжува неограничено се додека во временски интервал од три минути има нова понуда.

(29) За најповолен понудувач се смета учесникот на јавното наддавање кој понудил последна цена и која претставува највисока цена за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини.

(30) Комисијата по завршувањето на јавната аукција изготвува записник за спроведеното јавно наддавање кој е составен дел од писмениот извештајот за евалуација со предлог за избор на најповолна понуда. Извештајот се доставува до концедентот.

(31) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини управува и оперира со електронскиот систем за електронска аукција за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини.

Член 46

Договор за концесија за експлоатација на минерални сировини

(1) Врз основа на одлуката за доделување на концесијата за експлоатација на минерални сировини, концедентот и концесионерот склучуваат договор за концесија за експлоатација на минерални сировини.

(2) Во име на концедентот договорот за концесија за експлоатација на минерални сировини го склучува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини

во рок од 60 дена, сметано од денот на влегувањето во сила на одлуката за доделување на концесијата.

(3) Договорот за концесија за експлоатација на минерални суровини содржи одредби утврдени согласно со уредбата за содржината на договорот за воспоставување на јавно приватно партнерство и договорот за концесија на добра од општ интерес.

(4) Договорот за концесија за експлоатација има статус на извршна исправа.

(5) Примерок од договорите за концесија за експлоатација на минерални суровини, како и анексите на договорите за концесија за експлоатација, органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини, ги доставува до Државниот инспекторат за техничка инспекција, Државниот инспекторат за животна средина, Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија, Управата за јавни приходи и општината на чие подрачје се врши концесиската дејност.

Член 51

Еднострано раскинување на концесијата за експлоатација на минерални суровини од страна концедентот

(1) Владата еднострано ќе го раскине договорот за концесија за експлоатација во случај кога:

- концесионерот ќе го пренесе предметот на концесија за експлоатација на минерални суровини на друг концесионер без согласност на концедентот,
- кај концесионерот ќе настапи состојба на присоединување, спојување и поделба без добиена писмена согласност од концедентот,

- ќе се изврши пренос на акции или удели кај концесионерот на кој му е доделена концесија за експлоатација кои, поединечно или во збир, би довеле до промена на управувачкиот пакет во друштвото без претходна писмена согласност на концедентот на начин утврден со овој закон или концесионерот не го известил органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини за пренос на акции или удели кои поединечно или во збир, би довеле до промена на управувачкиот пакет кај трговското друштво кое е основач на концесионерот, но и кај физичкото лице, кое е сопственик и поседува соодветен удел во друштвото што, директно или индиректно, се јавува како основач или сопственик на концесионерот,

- концесионерот ќе го издаде предметот на концесија под закуп,
- концесионерот ќе започне со експлоатација на минералните суровини пред да добие дозвола за експлоатација,

- концесионерот врши експлоатација надвор од експлоатационото поле за кое е издадена дозвола за експлоатација,

- концесионерот не постапил по изречените мерки во постапката на надзор согласно со закон,

- концесионерот не поднесе барање за издавање на дозвола за експлоатација во рокот од членот 54 став (1) од овој закон,

- концесионерот не започнал со експлоатација на минералните суровини во рокот определен со членот 54 став (2) од овој закон, освен во случај на настанување на виша сила,

- концесионерот не ги платил концесиските надоместоци за доделената концесија на начин и под услови утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон,

- концесионерот не извршил геодетско снимање и не изготвил геодетски елаборат со пресметка на откопаните количини на минерални суровини или пак

геодетскиот елаборат не го доставил до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини во текот на две години последователно,

- концесионерот експлоатира помалку од 20 проценти од предвидената количина на минерална сировина согласно со главниот рударски проект во текот на една година, освен доколку концесионерот достави образложение за причината за намалената експлоатација,

- концесионерот не доставува вистинити податоци за содржината на минералните сировини во концентратите, односно металите кои се добиваат во процесот на нивната преработка,

- концесионерот извршил важна повреда на одредбите од договорот или на законите и прописите што се применуваат врз договорот,

- со вршењето на експлоатацијата на минералната сировина е нарушен јавниот интерес, утврден со Законот за експропријација,

- концесионерот врши експлоатација надвор од просторот на кој е доделена концесија со договорот за концесија,

- концесионерот прекинал со изведување на рударските работи подолго од една година и

- концесионерот не се придржувал кон решенијата и мерките во однос на заштитата на животната средина утврдени со прописите од областа на животната средина.

(2) Владата на предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини, донесува одлука за едностран раскин на договорот за концесија за експлоатација на минерални сировини.

(3) Одлуката за едностран раскин на договорот за концесија се објавува во “Службен весник на Република Северна Македонија”.

(4) Врз основа на одлуката од ставот (2) на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини во рок од 15 дена го известува концесионерот за едностраното раскинување на договорот за концесија за експлоатација.

(5) Против одлуката од ставот (2) на овој член незадоволната странка може да поведе управен спор.

(6) Поведувањето на управниот спор од ставот (5) на овој член не го одлага извршувањето на одлуката.

(7) Во случај на едностран раскин на договорот за концесија за експлоатација од ставот (1) на овој член, концесионерот е должен да ги плати достасаните концесиски надоместоци, како и надоместокот за користење на просторот.

(8) Образложението за причината за намалената експлоатација од ставот (1) алинеја 11 на овој член го разгледува комисија формирана од министерот, кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини, составена од двајца претставници од Министерството за економија, еден претставник од Државниот инспекторат за техничка инспекција, еден претставник од научно-образовна институција од областа на геологијата и рударството и еден претставник од стопанска асоцијација. Комисијата е должна во рок од 30 дена од денот на формирањето на комисијата до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини да достави предлог за продолжување на намалената експлоатација за уште една година последователно. По предлогот на комисијата, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини донесува решение.

(9) Во случај на едностран раскин на договорот за концесија за експлоатација од ставот (1) алинеја 13 на овој член, пред едностранниот раскин

на договорот, концедентот писмено го известува концесионерот за извршените важни повреди на договорот за концесија и го повикува да ги исправи пропустите за да обезбеди почитување на договорот во рокот утврден со известувањето.

(10) Во случај на едностран раскин на договорот за концесија за експлоатација од ставот (1) алинеја 14 на овој член, концесионерот може да поднесе барање за добивање нова концесија за експлоатација на минерална суровина на друг локалитет во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на одлуката за едностран раскин на договорот.

(11) Во случај кога е поднесено барање за доделување концесија за експлоатација од ставот (10) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини во рок од 30 дена по службена должност бара мислење од органите на државната управа надлежни за вршење на работите од областа на заштитата на животната средина и просторното планирање, заштитата на културното наследство, транспортот и врските, земјоделството, шумарството, водите, како и од други органи на државната управа надлежни за вршење на работите од соодветната област и од единицата, односно единиците на локалната самоуправа на чија територија е поднесено барање за доделување концесија.

(12) Постапката за доделување на концесијата за експлоатација од ставот (10) на овој член ќе се спроведе согласно со членот 42 од овој закон.

Член 55

Барање за издавање на дозвола за експлоатација

(1) Барање за издавање на дозвола за експлоатација го поднесува концесионерот до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини.

(2) Кон барањето од ставот (1) на овој член се приложува:

- доказ за решени имотнoprавни односи во делот на земјиштето на кое ќе се врши експлоатација на минерални суровини, освен во случај кога се работи за подземна експлоатација во услови кога експлоатацијата нема влијание на површината;

- геодетски елаборат за посебни намени со катастарски индикации изработен од трговци поединци - овластени геодети и трговски друштва за геодетски работи кои ги исполнуваат условите од Законот за катастар на недвижности,

- главен рударски проект за експлоатација на минералните суровини кои се предмет на концесијата заедно со ревизија (стручна) оцена на истиот,

- решение за одобрување на студијата за оцена на влијанието врз животната средина или решение за одобрување на елаборатот за оцена на влијанието врз животната средина,

- план за управување со отпад,

- потврда за финансиска гаранција за покривање на трошоците за елиминирање на штетните ефекти по животната средина, согласно со членот 96 од овој закон,

- сообраќајна согласност за приклучок за јавен пат, освен за минералните суровини од членот 4 став (2) алинеја 6 од овој закон,

- дозвола за користење на вода и/или дозвола за испуштање на вода која ја издава надлежниот орган на државната управа надлежен за управување со води, доколку е потребно издавање на таква дозвола кое го утврдува надлежниот орган на државната управа надлежен за управување со води и

- доказ за мерење на експлоатираната и продадена количина на минерална суровина, освен за минералните суровини од членот 4 став (2) алинеја 6 од овој закон.

(3) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини.

(4) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини е должен во рок од 30 дена, сметано од денот на приемот на барањето за издавање на дозвола за експлоатација, да ја издаде дозволата за експлоатација.

(5) Примерок од дозволата за експлоатација, органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини доставува до Државниот инспекторат за техничка инспекција, Државниот инспекторат за животна средина, Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија, Управата за јавни приходи и општината на чие подрачје се врши концесииската дејност.

(6) Планот за управување со отпад од ставот (2) алинеја 5 на овој член не го приложуваат концесионерите кои вршат експлоатација на:

- песок и чакал кои не се наоѓаат на коритата и бреговите на површинските водни тела (водотеци, езера и акумулации) и собирен кварц,
- сите видови на глини и
- минерални, термоминерални и термални води и минерални води и гас CO₂.

Член 59

Дозвола за изведување на рударски работи според дополнителен рударски проект

(1) Изведување на рударски работи и објекти во постојните рудници за отворање и експлоатација на минерални суровини на нови хоризонти, ревири, изработка на нови извозни, ветрени и истражни окна, битно изменет метод на откопување, реконструкција на рударски објекти и нови одлагалишта кои не се опфатени со главниот рударски проект, санирање на големи свлечишта, измени во поглед на рекултивирањето на земјиштето од главниот рударски проект, како и други работи, се врши врз основа на дозвола за изведување на рударски работи според дополнителен рударски проект.

(2) Дозволата од ставот (1) на овој член се издава само на просторот на кој е издадена дозволата за експлоатација, дефиниран со главниот рударски проект каде што се и утврдени и границите и положбата на експлоатационото поле, освен за нови одлагалишта кои се поставуваат во рамките на просторот на кој е доделена концесијата за експлоатација.

(3) Дозволата за изведување на рударски работи според дополнителен рударски проект се издава врз основа на барање од концесионерот, односно имателот на дозволата за експлоатација при што е должен да приложи:

- дополнителен рударски проект заедно со стручна оцена (ревизија),
- ажуриран план за управување со отпад од минерални суровини и
- доказ за решени имотно правни односи во делот на земјиштето на кое ќе се постави одлагалиштето со геодетски елаборат за посебни намени со катастарски индикации изработен од трговци поединци - овластени геодети и трговски друштва за геодетски работи кои ги исполнуваат условите од Законот за катастар на недвижности, само во случај кога се бара издавање на дозвола за изведување на рударски проекти според дополнителен рударски проект за поставување на одлагалиште.

(4) Формата и содржината на барањето од ставот (3) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини.

(5) Дозволата од ставот (1) на овој член ја издава органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини во рок од 30 дена, сметано од денот на приемот на барањето.

(6) Дозволата од ставот (1) на овој член содржи податоци за барателот, за просторот за кој се издава дозволата, дополнителниот рударски проект за изведување на рударски работи заедно со ревизија (стручна оценка) на истиот и образложение за причините за нејзино издавање.

(7) Примерок од дозволата за изведување на рударски работи според дополнителен рударски проект, органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини, доставува до Државниот инспекторат за техничка инспекција, Државниот инспекторат за животна средина, Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија, Управата за јавни приходи и општината на чие подрачје се врши концесииската дејност.

Член 64

Геодетско снимање и рударски мерења

(1) Заради правилна експлоатацијата на минерални сировини концесионерот е должен да врши геодетско снимање или рударски мерења.

(2) Концесионерот кој врши експлоатација на минералните сировини, освен за минералните сировини од членот 4 став (2) алинеја 6 од овој закон и собирниот кварц е должен еднаш годишно во периодот од 15 септември до 15 декември во тековната година да изврши геодетско снимање и да изготви геодетски елаборат со пресметка на откопаните количини на минерални сировини, во кој прецизно ќе се дефинираат количините на откопаната количина на минерални сировини и периодот во кој тоа е извршено, а најдоцна до 31 јануари во тековната година за претходната година геодетскиот елаборат да го достави до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини како и за рудниците кои вршат подземна експлоатација.

(3) Концесионерот е должен до Државниот инспекторат за техничка инспекција да достави примерок од геодетскиот елаборат од ставот (2) на овој член.

(4) Геодетското снимање од ставот (2) на овој член го вршат трговци поединци- овластени геодети и трговски друштва за геодетски работи кои ги исполнуваат условите од Законот за катастар на недвижности.

(5) Концесионерот кој врши експлоатација на минералните сировини од членот 4 став (2) алинеја 6 од овој закон е должен еднаш годишно да изврши тестирање на експлоатационите објекти и примерок од извештајот од извршените тестирања на експлоатационите објекти да достави до Државниот инспекторат за техничка инспекција.

(6) Формата и содржината на извештајот од ставот (5) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини.

(7) Заради правилно вршење на деталните геолошки истражувања со рударски работи и експлоатација на минерални сировини, во зависност од видот на минералните сировини, кои се предмет на експлоатација, концесионерот е должен да врши рударски мерења и да изготвува рударски планови.

(8) Видот, содржината и начинот на изготвување и чување на рударските планови ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини.

Член 67

Времено или трајно запирање на рударски работи

(1) Концесионерот е должен временото прекинување на изведувањето на рударски работи при истражување и експлоатација на минералните сировини поради непредвидени геолошки, рударски или економски причини (појава на гас или вода, горски удари, јамски пожари, пореметување на главни патишта за проветрување и одводнување, лизгање на терен и слично) да го пријави на органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини и Државниот инспекторат за техничка инспекција најдоцна 24 часа по запирање на работите, а во случај на сериозни опасности веднаш.

(2) Ако концесионерот планира временно запирање на работите повеќе од шест месеци во тековната година потребно е најмалку 30 дена пред временото запирање да го извести Државниот инспекторат за техничка инспекција и да изврши рударски мерења на состојбите, како и дополнување на рударските планови, да направи записник за причините за престанување на работите и за опасностите кои можат да настанат во текот на запирањето и при повторниот почеток на работите. Временото запирање на изведувањето на рударски работи не може да трае подолго од една година.

(3) Концесионерот во периодот на временото прекинување на рударските работи, е должен редовно да ги одржува јамските простории и објекти во стабилна, сигурна и безбедна состојба.

Член 71

Стручна оцена (ревизија) на рударските проекти

(1) Заради проверка и контрола во поглед на пропишаните мерки, стандарди и технички нормативи за заштита при работа, сигурноста на луѓето, на подземните, површинските и соседните објекти и заштитата на животната средина, како и во поглед на примената на современите достигнувања и методи во рударството и другите научни и технички дисциплини над изработените рударски проекти се врши стручна оцена (ревизија).

(2) Стручната оцена (ревизија) на рударските проекти ја врши комисијата за ревизија, која ја формира концедентот. Членовите на комисијата со нивната стручност се објавуваат на веб-страницата на Министерството за економија.

(3) За членови на оваа комисија може да бидат именувани лица кои поседуваат лиценца за изработка на рударски проекти, или лиценца за изработка на геолошка документација, изведување и надзор на геолошки истражувања, во случај кога е поднесен рударски проект за експлоатација на минералните сировини од членот 4 став (2) алинеја 6 од овој закон.

(4) Комисијата од ставот (2) на овој член се состои од претседател, најмалку двајца членови и секретар. Претседателот и членовите на Комисијата треба да поседуваат лиценца за изработка на рударски проекти за површинска и подземна експлоатација и преработка на минерални сировини или странски физички лица на кои им е издадена потврда согласно со членот 73 став (13) од овој закон само за минералните сировини од членот 4 став (2) алинеја 1 од овој закон. На претседателот, членовите и на секретарот на Комисијата за секоја извршена стручна оцена (ревизија) им следува надоместок, кој е на товар на подносителот на барањето за вршење стручна оцена (ревизија).

(5) Надоместокот од ставот (4) на овој член е приход на Буџетот на Република Северна Македонија.

(6) За ревизија на рударски проекти за експлоатација на минерални, термоминерални, термални води и минерални води и гас CO₂ се именуваат

лица кои поседуваат лиценца за изработка на рударски проекти за површинска и подземна експлоатација и преработка на минерални сировини од соодветната рударска област и лица кои поседуваат лиценца за изработка на геолошка документација, изведување и надзор на геолошки истражувања од соодветната геолошка област.

(7) Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини, донесува Тарифник со кој се утврдува висината на надоместоците за вршење на стручна оцена (ревизија) на геолошка документација и рударските проекти.

(8) Барање за вршење на стручната оцена (ревизија) поднесува имателот на концесијата за детални геолошки истражувања или експлоатација на минерални сировини.

(9) Начинот на работа на комисијата од ставот (2) на овој член го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини.

(10) Извршената стручна оцена (ревизија) од страна на комисија формирана од страна на концесионерот за минералните сировини од членот 4 став (2) алинеја 1 од овој закон ја одобрува комисија која ја формира органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(11) Формата и содржината на барањето од ставот (8) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

Член 73-г

Комисија за верификација на базите на прашања

(1) Базите на прашања за првиот дел на испитот од членот 73-б од овој закон ги изработуваат професори од областа на геолошките истражувања и рударството и лица на кои им е издадена лиценца за изработка на геолошка документација, изведување и надзор на геолошки истражувања и лиценца за изработка на рударски проекти за површинска и подземна експлоатација, преработка на минерални сировини и други рударски проекти од областа на рударството и кои имаат најмалку десет години работно искуство во соодветната област, определени од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(2) Прашањата од првиот дел од испитот ги верификува Комисија составена од:

- двајца претставници од Министерството за економија, назначени од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини,

- еден претставник од Канцеларијата на претседателот на Владата на Република Северна Македонија,

- еден претставник од Кабинетот на заменикот на претседателот на Владата на Република Северна Македонија задолжен за економски прашања и за координација со економските ресори,

- еден претставник од Геолошкиот завод на Република Северна Македонија,

- двајца претставници од редот на стручни и научни работници, назначен од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член го спроведува вториот дел од испитот и врши ревизија и ажурирање на базите на прашања од членот 73-б од овој закон најмалку двапати годишно.

(4) При ревизијата Комисијата особено ги има предвид промените на прописите на кои е засновано прашањето, односно практичниот пример, бројот на кандидати кои го одговорале, успешноста во одговарањето на истите како и други критериуми кои можат да влијаат на подобрувањето на квалитетот на базите од членот 73-б од овој закон.

(5) Врз основа на извршената ревизија и ажурирање на базите на прашања, Комисијата одлучува најмалку 30% од прашањата да бидат отстранети и заменети со нови или целосно отстранети од базите од ставот (1) на овој член.

(6) Професорите и лицата од ставот (1) на овој член како и членовите на Комисијата за верификација од ставот (2) на овој член имаат право на паричен надоместок што го определува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(7) Износот на паричниот надоместок од ставот (6) на овој член се определува врз основа на бројот на изготвени прашања, како и сложеноста на материјата.

(8) Годишниот износ на паричниот надоместок од ставот (6) на овој член не го надминува нивото на три месечни нето-плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година објавени од Државниот завод за статистика.

Член 73-д

Надлежност и субјекти за спроведување на испитот

(1) Стручните и административните работи за потребите на спроведување на стручниот испит ги врши Министерството за економија за што министерот за економија определува одговорно лице кое утврдува дали кандидатот ги исполнува условите за полагање на испитот, а испитот технички го спроведува правно лице регистрирано во Централниот регистар на Република Северна Македонија избрано од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(2) На одговорното лице од ставот (1) на овој член за секоја одржана испитна сесија му следува паричен надоместок, во износ од една третина од просечната нето-плата во Република Северна Македонија, за што Министерството за економија донесува решение.

Член 73-е

Барање за полагање на испит

(1) Барањето за полагање на испит кандидатот го поднесува до Министерството за економија.

(2) Со барањето за полагање на испитот кандидатот е должен да поднесе докази за исполнување на условите за полагање на стручниот испит од членот 73-а од овој закон.

(3) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

Член 73-с

Време и место за полагање на испитот

(1) Испитот се полага во просторија за полагање на испит, посебно опремена за полагање на стручен испит со материјално-техничка и информатичка опрема, интернет врска и опрема за снимање на полагањето.

(2) Кандидатите на кои им е одобрено барањето за полагање на испитот и јавноста се информираат за датумот и времето на полагање на испитот, најмалку осум дена пред одржување на испитот преку веб-страницата на Министерството за економија и Јавниот радиодифузен сервис.

(3) Полагањето на испитот се снима и во живо и се емитува на веб-страницата на Министерството за економија, а ако поради технички причини снимањето се прекине, снимката од целиот испит се поставува на веб-страницата на Министерството за економија.

(4) Правното лице кое го спроведува стручниот испит треба да ги исполнува просторните услови и материјално-техничката и информатичката опрема на просториите за полагање на стручен испит кои услови, поблиску ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(5) Во просторијата за полагање на испитот, за време на полагање на испитот се присутни двајца претставници од Министерството за економија, еден претставник од Министерството за образование и наука, еден претставник од Владата на Република Северна Македонија на предлог на Канцеларијата на претседателот на Владата и еден претставник од Министерството за информатичко општество и администрација (информатичари).

(6) На претставниците од ставот (5) на овој член за секоја одржана испитна сесија им следува паричен надоместок, во износ од една третина од просечната нето-плата во Република Северна Македонија, за што Министерството за економија донесува решение.

(7) Овластеното правно лице кое технички го спроведува испитот е должно да го блокира радиофреквенцискиот опсег во просторијата за полагање на испитот за време на спроведување на испитните сесии.

(8) Агенцијата за електронски комуникации (во натамошниот текст: АЕК) врши постојан мониторинг на блокирањето на радиофреквенцискиот опсег во просторијата за полагање на испитот, со цел да се спречи секаков вид на електронска комуникација со околината надвор од просторијата за полагање на испитот.

(9) АЕК во просторијата за полагање на испитот инсталира мерна опрема која обезбедува електронски запис од извршените мерења во траење од 30 дена и истите се складираат во централниот контролен систем на АЕК.

(10) АЕК формира тричлена комисија која изготвува извештај врз основа на електронските записи складирани во централниот контролен систем на АЕК и истиот го доставува до Министерството за економија најдоцна во рок од 15 дена од завршување на испитната сесија.

Член 73-и

Спроведување на испитот

(1) Пред почетокот на полагањето на стручниот испит, претставник од Министерството за економија го утврдува идентитетот на кандидатот со увид во лична карта.

(2) На кандидатот за време на полагањето на првиот дел од испитот не му се дозволува користење на закони, закони со коментар и објаснување, мобилен телефон, преносни компјутерски уреди и други технички и информатички средства, претходно подготвени предмети и слично.

(3) На кандидатот за време на полагањето на вториот дел од испитот, му се дозволува користење единствено на закони (без коментари и објаснувања) кои во електронска верзија се наоѓаат на компјутерот на кој кандидатот го полага испитот.

(4) На кандидатот за време на полагањето на првиот и вториот дел од испитот не му се дозволува да контактира со други кандидати или лица освен со информатичарите од членот 73-s став (5) од овој закон, во случај доколку има технички проблем со компјутерот.

(5) Ако техничките проблеми со компјутерот бидат отстранети за пет минути испитот продолжува, а дококу не бидат отстранети во овој рок испитот само за тој кандидат се прекинува и ќе се одржи во рок од најмногу три дена од денот на прекинувањето на испитот.

(6) Ако има проблеми со повеќе од пет компјутери и тие не бидат отстранети во рок од пет минути испитот се прекинува за сите кандидати што го полагаат испитот и ќе се одржи во рок од најмногу три дена од денот на прекинувањето на испитот.

(7) Доколку кандидатот при полагањето на првиот и вториот дел од испитот постапува спротивно од ставовите (2), (3) и (4) на овој член, нема да му се дозволи натамошно полагање на испитот во тој утврден термин и му се изрекува забрана за полагање на стручниот испит во траење од три години, за што Министерството за економија донесува решение против кое може да се поведе управен спор пред надлежен суд во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

(8) Во случаите од ставот (7) на овој член, се смета дека кандидатот не го положил стручниот испит и истото се констатира во записникот за полагање на стручниот испит.

(9) Овластените претставници од членот 73-s став (5) од овој закон за време на полагањето на испитот не смеат да се задржуваат подолго од пет секунди во непосредна близина на кандидатот кој го полага испитот, освен во случај на отстранување на технички проблем кога не смеат да се задржат подолго од пет минути.

Член 73-н

Електронски тест

(1) На денот на полагањето на првиот дел од испитот, претставник на Министерството за економија му дава на кандидатот пристапен код, односно лозинка со кој му се одобрува пристап во електронскиот систем од членот 73-м од овој закон.

(2) По одобрувањето на пристапот, кандидатот добива електронски тест за првиот дел од испитот со прашања кои се, компјутерски генерирани, чија содржина по случаен избор ја одредува софтверот на електронскиот систем од членот 73-м став (5) од овој закон, од базите од членот 73-м став (5) од овој закон.

(3) Првиот и вториот дел од испитот, содржат упатство за начинот на решавање на истиот, за кое претставник на Министерството за економија дава појаснување, пред да започне полагањето на испитот.

(4) Електронскиот систем за полагање на испитот не може да дозволи постоење на идентична содржина на електронски тест за првиот дел од испитот во еден термин за повеќе од еден кандидат.

Член 73-с
Информирање за направените грешки во тестот
за полагање на испитот

На барање на кандидатот, Министерството за економија го информира за направените грешки во тестот за полагање на стручниот испит, со овозможување непосреден увид во тестот.

Член 73-т
Ревизија на спроведените испити

(1) Тестовите и практичните примери се користат и се даваат на кандидатот само за време на полагањето на стручниот испит.

(2) Материјалите од одржаните испити, особено хартиените верзии од тестовите и практичните примери за полагање на стручниот испит и специмените за проверка на точноста на одговорите на тестот и практичниот пример, како и снимките од одржаните испити се чуваат во Министерството за економија.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини формира Комисија за ревизија на одржаните испити, која во својата работа ги користи материјалите од ставот (2) на овој член и во која, покрај другите членови членуваат и претставник од Владата на Република Северна Македонија и информатичар од Министерството за информатичко општество и администрација определен од Владата на Република Северна Македонија.

(4) Комисијата од ставот (3) на овој член се состанува по секоја одржана испитна сесија и врши ревизија на спроведување на испитот, вклучувајќи и дали испитот го полагаат кандидати кои ги исполнуваат условите за полагање на испитот согласно со членот 73-а од овој закон, за што доставува извештај до министерот за економија.

(5) На членовите на комисијата од ставот (3) на овој член им следува паричен надоместок, кој на годишно ниво изнесува една просечна нето-плата во Република Северна Македонија, за што министерот за економија донесува решение.

(6) Доколку Комисијата утврди нерегуларности во спроведувањето на испитот од страна на поединци во смисла на членот 73-и став (5) од овој закон, предлага одземање на лиценцата од членот 73-р од овој закон.

(7) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини донесува решение за одземање на лиценцата од членот 73-р од овој закон врз основа на предлогот на Комисијата во рок од три дена од приемот на предлогот.

(8) Против решението од ставот (7) на овој член може да се поведе управен спор пред надлежен суд во рок од 30 дена од приемот на решението.

Член 73-ќ
Трошоци за полагање на испитот

(1) Трошоците за полагање на испитот и издавање на лиценцата се на товар на кандидатот.

(2) Висината на трошоците од ставот (1) на овој член ја определува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини врз основа на реално направените трошоци за полагање на испитот, неопходни за спроведување на првиот и вториот дел на испитот, подготовката на базите на прашања,

спроведувањето на електронскиот тест, изготвување на материјали и покани и изготвување на лиценци.

(3) Трошоците за полагање на испитот и издавање на лиценцата се уплатуваат на сметката на сопствени приходи на Министерството за економија.

(4) Ако трошоците за полагање на испитот не се уплатени на соодветна сметка на Министерството за економија, најдоцна 15 дена пред денот определен за спроведување на испитот, кандидатот не може да го полага испитот.

(5) Ако кандидатот во рок од една година од денот на уплатата на средствата не го полага испитот, уплатените средства се враќаат согласно со закон.

Член 73-у

Регистар на издадени овластувања и лиценци

(1) Издадените овластувања и лиценци кои престанале да важат како и одземените овластувања и лиценци се евидентираат во Регистар на издадени овластувања и лиценци кој го води Министерството за економија.

(2) Регистарот од ставот (1) на овој член се објавува на веб-страницата и на огласната табла на Министерството за економија.

(3) Формата и содржината на Регистарот на издадени овластувања и лиценци и начинот на неговото водење ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

Член 80

Обврска за известување

(1) Секој работник, кој е вработен кај концесионерот што врши детални геолошки истражувања или експлоатација на минерални сировини, е должен веднаш да го извести непосредниот раководител за несреќа при работа, потешка повреда при работа, или појава што го загрозува животот на работниците, како и за причините за настанување на истите.

(2) Концесионерот е должен веднаш, а најдоцна во рок од 48 часа по настанот, писмено да го извести Државниот инспекторат за техничка инспекција за секој смртен случај, колективна несреќа, тешка телесна повреда и секоја појава која претставува непосредна опасност и ја загрозува безбедноста на вработените при работа.

Член 90

Управување со значителни опасности

(1) При настанување на значителни опасности и последиците кои може да произлезат од управувањето со отпадот од минерални сировини се применуваат прописите од областа на управување со кризи.

(2) Во случај на значителни опасности концесионерот кој врши експлоатација на минерални сировини или операторот за управување со отпад од експлоатација е должен веднаш да го извести органот на државната управа надлежен за работите од областа на управување со кризи и Државниот инспекторат за техничка инспекција со сите потребни информации за да се

минимизираат последиците по здрајето на луѓето и да се минимизира штетата по животната средина.

(3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на управување со кризи во случај на значителни опасности е должен да осигура дека засегнатата јавност е навремено информирана за сите релевантни прашања кои се однесуваат на здравјето на луѓето и заштитата на животната средина.

Член 93

Изградба и управување со инсталации за отпад од минерални суровини

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини осигурува дека при изградба на нова инсталација за отпад од минерални суровини (во натамошниот текст: инсталација) или измена на постојна инсталација, концесионерот кој врши експлоатација на минерални суровини или операторот за управување со отпад од експлоатација ќе обезбеди:

- дозвола за експлоатација на минерални суровини,
- А - интегрирана еколошка дозвола која ја издава органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина или Б – интегрирана еколошка дозвола, општините на градот Скопје или градот Скопје, согласно со Законот за животната средина,

- инсталацијата за отпад да е соодветно лоцирана, земајќи ги предвид особено обврските од Законот за животната средина во однос на заштитените области и геолошките, хидролошките, хидрогеолошките, сеизмичките и геотехничките фактори и

- инсталацијата да е дизајнирана за да ги исполни потребните услови за краткорочно и долгорочно спречување на загадување на почвата, воздухот, подземните или површинските води, земајќи ги особено предвид Законот за животната средина и Законот за водите и да обезбеди ефикасно собирање на загадените води и исцедокот во моментот и на начинот наведени во одобрението, како и намалување на ерозијата предизвикана од водата или ветерот, до тој степен до кој тоа е технички возможно и со користење на најдобро достапните техники.

(2) Концесионерот кој врши експлоатација на минерални суровини или операторот за управување со отпад од експлоатација, без непотребно одложување и, во секој случај, во рок не подолг од 48 часа, ги известува Дирекцијата за заштита и спасување, Државниот инспекторат за животна средина и Државниот инспекторат за техничка инспекција за настани за кои има изгледи да влијаат врз стабилноста на инсталацијата за отпад од минерални суровини и за сите значителни негативни влијанија врз животната средина откриени со постапките на контрола и следење на инсталацијата.

(3) Концесионерот ја спроведува програмата за спречување на значителни опасности при управувањето со отпадот од минерални суровини согласно со членот 89 од овој закон, таму каде што тоа е релевантно и ги следи сите други инструкции од надлежните органи во однос на корективните мерки што е потребно да се преземат.

(4) Концесионерот ги покрива трошоците за мерките што е потребно да се преземат, како и за независниот експерт од ставот (6) на овој член.

(5) Најмалку еднаш годишно концесионерот, врз основа на собраните податоци, доставува извештај до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини за сите резултати од следењето за да демонстрира сообразеност со условите за издавање на дозвола за

експлоатација и за да ги дополни сознанијата за однесување на отпадот и на инсталацијата.

(6) Врз основа на тој извештај органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини може да одлучи дека е потребна верификација од страна на независен експерт.

Член 94

Постапки за затворање и по затворање на инсталациите за отпад од минерални сировини

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини донесува решение за затворање на инсталацијата, ако:

- се исполнети условите за затворање дефинирани во дозволата за експлоатација,

- концесионерот кој врши експлоатација на минерални сировини или операторот за управување со отпат од експлоатација поднесе барање за затворање до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини,

- органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини, врз основа на извештајот од членот 93 став (5) од овој закон, или врз основа на извештај од Државниот инспекторат за животна средина или Државниот инспекторат за техничка инспекција, утврди дека инсталацијата не ги исполнува условите дадени во дозволата за експлоатација и

- концесионерот кој врши експлоатација на минерални сировини или операторот за управување со отпат од експлоатација не постапува согласно со решението од Државниот инспекторат за животна средина и Државниот инспекторат за техничка инспекција.

(2) Државниот инспектор за животна средина и државниот инспектор за техничка инспекција пред затворање на инсталацијата ќе:

- извршат инспекциски надзор на инсталацијата,

- ги прегледаат сите извештаи за работата и затворањето на инсталацијата кои ги доставил концесионерот и

- утврди дека почвата на која се наоѓа инсталацијата е санирана.

(3) Концесионерот кој врши експлоатација на минерални сировини или операторот за управување со отпат од експлоатација по затворањето на инсталацијата треба да:

- ја надгледува физичката и хемиската стабилност на инсталацијата за да се намали каков било негативен ефект на животната средина, особено на површинските и подземните води,

- ги одржува уредите за мониторинг и мерење во исправна состојба и

- ги одржува проодни проточните и преливните канали.

(4) Концесионерот кој врши експлоатација на минерални сировини или на операторот за управување со отпат од експлоатација по затворање на инсталацијата задолжително:

- го известува органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини за сите настани или случувања што има изгледи да влијаат врз стабилноста на инсталацијата за отпад, како и за сите влијанија врз животната средина откриени со релевантните постапки на контрола и следење,

- ја спроведува постапката за одржување на инсталацијата и

- ги покрива трошоците за мерките кои се потребни да се преземат.

(5) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини донесува решение за престанок на обврските на концесионерот по затворање на инсталацијата по однос на ставовите (1), (2),

(3) и (4) на овој член, при што се зема предвид видот и времетраењето на опасноста од загадување на животната средина во фазата по затворањето.

Член 95

Спречување на влошување на состојбата на водата и загадување на воздухот и на почвата

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини, во соработка со Државниот инспекторат за техничка инспекција и Државниот инспекторат за животна средина осигуруваат дека концесионерот ги презема потребните мерки, стандарди и цели на животната средина, утврдени со овој или со друг закон и прописите донесени врз основа на нив, а особено да го спречи влошувањето на тековната состојба на водата, меѓу другото, со:

- оценување на можноста за создавање исцедок, вклучително и контаминирана содржина на исцедок од депонираниот отпад во текот на фазата на работење и фазата по затворање на инсталацијата за отпад, како и одредување на нивото на водата во инсталацијата за отпад,

- спречување или сведување на минимум на создавањето на исцедок и контаминирање на површинските или подземните води и на почвата со отпад и

- собирање и прочистување контаминирана вода и исцедок од инсталација за отпад според соодветен стандард потребен за нивно испуштање.

(2) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини, во соработка со Државниот инспекторат за техничка инспекција и Државниот инспекторат за животна средина обезбедуваат преземање соодветни мерки за заштита или намалување на емисии на прав и на гасови од страна на концесионерот.

(3) Во случаи во кои, врз основа на оцената на ризиците по животната средина, органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини, во соработка со Државниот инспекторат за техничка инспекција и Државниот инспекторат за животна средина ќе одлучат дека не е потребно собирање и прочистување на исцедокот или е востановено дека инсталацијата за отпад не претставува потенцијална опасност за почвата, подземните или за површинските води, активностите утврдени во ставот (1) алинеи 2 и 3 на овој член можат, согласно со ситуацијата, да се намалат или да се укинат.

(4) При враќањето на отпадот од експлоатација во јамите за кои ќе се дозволи поплавување по затворањето, без оглед на тоа дали отпадот доаѓа од површинска или од подземна експлоатација, концесионерот ги презема сите потребни мерки за да го спречи или сведе на минимум нарушувањето на состојбата на водата и загадувањето на почвата, согласно со ставовите (1) и (3) на овој член. Концесионерот ги доставува потребните информации до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини и до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина за да обезбеди усогласување со обврските што произлегуваат од Законот за водите.

(5) Во случај кога во рамките на инсталациите за отпад е инсталиран басен кој вклучува присуство на цијанид, концесионерот обезбедува намалување на концентрацијата на слаба киселина од растворен цијанид во

басенот до најнизок степен, користејќи ја најдобрата техника што му е на располагање, а во секој случај осигурува дека концентрацијата на цијанид одвоив со слаба киселина, во моментот на испуштање на јаловината од местото на обработка во басенот, не надминува 10 ppm за инсталациите за отпад.

(6) Доколку органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина побара, концесионерот е должен да демонстрира дека нема потреба дополнително да се намалува дозволената концентрација утврдена во ставот (5) на овој член, преку оцена на ризикот, која ги зема предвид посебните услови на локацијата.

Член 97 **Прекугранични влијанија**

(1) Во случаи кога инсталацијата за управување со отпад од категорија А би имала прекугранични значајни негативни влијанија врз животната средина и последователни ризици по човековото здравје, или во случаи кога тоа го бара соседна земјата за која постојат изгледи дека ќе биде засегната, органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини е должен да ги достави обезбедените информации до другата земја, во исто време кога се достапни и за нејзините граѓани. Ваквите информации служат како основа за евентуално потребните консултации во рамките на билатералните, односи меѓу двете земји, на реципрочна и еквивалентна основа.

(2) Во рамките на билатералните односи на Република Северна Македонија со други земји, во случаите од ставот (1) на овој член, се обезбедува достапност на барањата за дозвола за експлоатација од членот 55 од овој закон во текот на одреден временски период и за заинтересираната јавност од други земји за кои постои веројатност дека ќе бидат засегнати, за истите да имаат право да дадат свои коментари за барањето пред органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини пред да ја издаде дозволата за експлоатација.

(3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини обезбедува дека, во случај на несреќа која вклучува инсталација за отпад од минерални суровини, информациите што ги доставува концесионерот кој врши експлоатација на минерални суровини или операторот за управување со отпад од експлоатација до органот на државната управа надлежен за работите од областа на управување со кризи и Државниот инспекторат за техничка инспекција согласно со членот 89 став (2) од овој закон веднаш се препраќаат до другата земја за да се помогне во сведување на последиците од несреќата по човековото здравје на минимум и да се оцени и сведе на минимум степенот на реалната и на потенцијалната штета за животната средина.

Член 100 **Надзор**

(1) Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Министерството за економија.

(2) Инспекцискиот надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон го врши Државниот инспекторат за техничка инспекција преку државни геолошки инспектори, државни рударски инспектори и државни инспектори за опрема, производи и постројки наменети за користење при експлоатација на минерални суровини и други инспекциски органи согласно со овластувањата утврдени со овој или со друг закон.

(3) Инспекцискиот надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон кои се однесуваат на животната средина го врши Државниот инспекторат за животна средина преку државни инспектори за животна средина.

(4) Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон во однос на вршењето на детални геолошки истражувања и/или експлоатација на минерални сировини без концесија и дозвола за експлоатација на минерални сировини, покрај надлежните инспекциски органи од ставот (2) на овој член врши и Министерството за внатрешни работи.

(5) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор се утврди дека деталните геолошки истражувања или експлоатацијата на минералните сировини се вршат без концесија или дозвола за експлоатација согласно со одредбите од овој закон, предметите и средствата со кои се врши ископ, односно експлоатација, транспорт, како и минералната сировина привремено ќе се одземат.

(6) Надзор и контрола над плаќањето на надоместоците за вршење на детални геолошки истражувања и за концесија за експлоатација на минерални сировини утврдени согласно со овој закон врши Управата за јавни приходи.

(7) Управата за јавни приходи е должна на секои три месеци да доставува извештај за платените концесиски надоместоци за секоја концесија одделно.

(8) Државниот инспекторат за техничка инспекција е должен секој месец до Министерството за економија да доставува извештај за извршените инспекциски надзори.

Член 119 **Опомена**

(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот геолошки инспектор, државниот рударски инспектор или државниот инспектор за опрема, производи и постројки наменети за користење при експлоатација на минерални сировини утврди дека е сторена неправилност за првпат утврдена во членот 122 став (1) алинеи 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7, член 123 став (1) алинеи 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 и 18, член 124 став (1) алинеи 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 и 18, член 125 став (1) алинеи 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 и 24 и член 126 став (1) алинеи 1, 2, 3, 4, 5 и 6 е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и истовремено изрекува опомена на лицето или субјектот каде што е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.

(2) Државниот инспекторат за техничка инспекција за вршењето на инспекцискиот надзор, задолжително води посебна евиденција за изречените опомени.

(3) Формата и содржината, како и начинот на водење на евиденцијата од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за економија.

Член 122-а

(1) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска протввредност ќе му се изрече за прекршок на микротрговец, глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на мал трговец, глоба во износ од 3.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на среден трговец и глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на голем трговец ќе се изрече на овластеното правно лице кое технички го спроведува испитот од членот 32-д и 73-д од овој закон доколку не го снима, не го емитува во живо на

веб-страницата на Министерството за економија и доколку не ја постави снимката од целиот испит на веб-страницата на Министерството за економија согласно со членовите 32-s и 73-s став (3) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 250 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на овластениот претставник од членовите 32-s и 73-s став (5) доколку постапи спротивно на членовите 32-и и 73-и став (9) од овој закон.

(3) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на микротрговец, глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на мал трговец, глоба во износ од 3.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на среден трговец и глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на голем трговец на овластената институција која го спроведува испитот од членовите 32-д и 73-д од овој закон, доколку не го прекине испитот согласно со членовите 32-и и 73-и ставови (5) и (6) од овој закон.

(4) Глоба во износ од 250 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини ако не го донесе решението во рокот утврден во членовите 32-т и 73-т став (7) од овој закон.

(5) За дејствијата од членовите 32-д и 73-д од овој закон на одговорното лице во правното лице кое ќе дозволи да полага кандидат кој не ги исполнува пропишаните услови од овој закон ќе му биде изречена глоба во износ од 15 до 30 евра во денарска противвредност за микротрговци, од 40 до 80 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 90 до 180 евра за средни трговци и од 190 до 380 евра во денарска противвредност за големи трговци.

(6) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на микротрговец, глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на мал трговец, глоба во износ од 3.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на среден трговец и глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на голем трговец на овластеното правно лице кое технички го спроведува испитот од членовите 32-д и 73-д од овој закон доколку не го блокира радиофреквенцискиот опсег во просторијата за полагање на испитот.

(7) Глоба во износ од 250 до 500 евра во денарска противвредност ќе им се изрече на овластените претставници од членовите 32-s и 73-s став (5) од овој закон ако дозволат кандидатот да постапи спротивно на членовите 32-и и 73-и ставови (2), (3) и (4) од овој закон.

(8) Глоба во износ од 50 до 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на кандидатот доколку постапи спротивно на членовите 32-и и 73-и ставови (2), (3) и (4) од овој закон.

(9) Глоба во износ од 50 до 100 евра во денарска противвредност ќе им се изрече на членовите на комисијата од членовите 32-т и 73-т став (3) од овој закон доколку утврдат неправилности во спроведувањето на испитот, а тоа не го констатираат во извештајот до министерот за економија.

Член 125

(1) Глоба во износ од 1.500 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на микротрговец, глоба во износ од 3.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на мал трговец, глоба во износ од 9.000 до 18.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на среден трговец и глоба во износ од 15.000 до 30.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на голем трговец, ако:

- изврши пренос на концесијата спротивно на одредбите од овој закон,
- ја даде концесијата под закуп,
- кај концесионерот се изврши пренос на уделите или акциите кои поединечно или во збир довеле до промена на управувачката структура,
- стави во употреба средства за работа кои не се прегледани и испитани за безбедно работење, односно ако не се исправни за безбедна работа таквите средства за работа,
- веднаш, а најдоцна во рок од 48 часа по настанот, писмено не го извести Државниот инспекторат за техничка инспекција за секој смртен случај, колективна несреќа и секоја појава која претставува непосредна опасност и ја загрозува безбедноста на вработените при работа,
- при вршењето на деталните геолошки истражувања се откријат и други видови на минерални сировини освен оние за кои е доделена концесија за детални геолошки истражувања, а истите не се опфатени со елаборатот од извршените детални геолошки истражувања и соодветно прикажани по квалитет и квантитет,
- навремено не презема мерки за безбедност на граѓаните, нивниот имот, сообраќајот и соседните објекти,
- во рок од 15 дена пред започнувањето на деталните геолошки истражувања до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини не достави проект за вршење на детални геолошки истражувања,
- најдоцна 24 часа по запирање на работите, а во случај на опасна појава, веднаш не го пријави на органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини и Државниот инспекторат за техничка инспекција за временото прекинување на изведувањето на рударски работи при истражување и експлоатација на минералните сировини поради непредвидени геолошки, рударски или економски причини (појава на гас или вода, горски удари, јамски пожари, пореметување на главни патишта за проветрување и одводнување, лизгање на терен и слично),
- планира времено запирање на работите повеќе од шест месеци, а не го извести Државниот инспекторат за техничка инспекција во определениот рок и не изврши рударски мерења на состојбите, како и дополнување на рударските планови и не направи записник за причините за престанување на работите и за опасностите кои можат да настанат во текот на запирањето и при повторниот почеток на работите,
- не изготви дополнителен рударски проект во согласност со одредбите од овој закон доколку не продолжи со експлоатација на минералните сировини по определениот рок,
- пушти во употреба рударскиот објект без извршен технички преглед и издадено решение за употреба, како и без добиена писмена согласност од државниот рударски инспектор,
- при изведување на рударски работи не преземе мерки заради заштита на животот и здравјето на граѓаните, како и безбедност на недвижните и движните работи,
- инфраструктурните објекти (пат, далновод и друго) кои поминуваат низ концесискиот простор ги уништува и загрозува и го оневозможува нивното користење од страна на други лица,
- не ги спроведува мерките за безбедност при работа согласно со овој закон,
- при вршењето на детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини не организира, уреди и не спроведува навремено мерки за безбедност при работа,
- при изведување на рударските работи не обезбеди водење на евиденција во пишана форма за техничко водење и надзор,

- при изведба на подземни рударски работи не организира служба за безбедност при работата,

- не организира служба за спасување и служба за против пожарна заштита при изведување на рударски работи каде што постои опасност од пожар, експлозија, појава на отровни гасови, или пак можности од навлегување на гасови, вода и тиња,

- во периодот на временото прекинување на рударските работи не ги одржува јамските простории и објекти во стабилна, сигурна и безбедна состојба,

- пред распоредувањето на работите, односно на работните задачи, работникот со кој засновал работен однос не го запознае со прописите и мерките за безбедност при работа во врска со работите кои ќе ги врши, со опасностите кои можат да настанат при таа работа, како и со организирањето и спроведувањето на безбедносните мерки при работа и не определи работник кој целосно ќе го запознае со правата и обврските во врска со безбедноста при работа и условите за работа,

- работникот кој првпат се распоредува на рударските работи постепено, а најмалку 15 дена не се внесува во работата под непосредно раководење и надзор на работник и инструктор определен од работник со посебни овластувања и одговорности,

- работниците кои се распоредени на работно место во јама при нивното прераспоредување на друго работно место на кое не работеле дотогаш не се запознаат со специфичните опасности на новото работно место и со мерките за безбедност при работа и опасностите кои можат да настанат при вршење на работите на кои се распоредуваат,

- работниците кои се распоредени на работно место во површинските погони кои во јамата влегуваат повремено заради извршување на одделни работи, претходно не се запознати со специфичностите на работата во јама, со сите опасности кои произлегуваат од таквата работа и со мерките за безбедност при работа на кои мора да се придржуваат,

- средствата за работа не ги одржува во исправна состојба, не ја проверува нивната исправност и безбедност за работа со повремени прегледи и испитувања на начин и во рокови пропишани со актот што тој го донесува, односно со упатството на производителот, техничките прописи и стандарди,

- не организира запознавање на сите работници со прописите и мерките за безбедност при работа, како и со мерките за спроведување на плановите за одбрана и акциите за спасување во случај на ненадејни несреќи и за таа цел еднаш годишно не организира обука и

- еднаш годишно не изврши проверка на познавањето на прописите и мерките за заштита при работа, како и плановите за одбрана и акциите за спасување во случај на ненадејни несреќи на работниците со посебни овластувања и одговорности кои вршат надзор, палител на мини, како и други работници со посебни овластувања.

(2) Покрај глобата за дејствијата од ставот (1) на овој член на правното лице може да му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана на вршење одделна дејност. Траењето на забраната не може да биде пократко од три месеци ниту подолго од две години, од денот на правосилноста на одлуката.

(3) За дејствијата од ставот (1) на овој член на одговорното лице во правното лице ќе му биде изречена глоба во износ од 50 до 100 евра во денарска противвредност за микротрговци, од 150 до 300 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 350 до 700 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 750 до 1.500 евра во денарска противвредност за големи трговци. Покрај глобата на одговорното лице во

правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана на вршење должност во траење од една година.

(4) Глоба во износ од 250 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член и доколку при вршењето на геолошките истражувања и експлоатацијата на минералните сировини не го извести непосредниот раководител за несреќа при работа, потешка повреда при работа или појава што го загрозува животот на работниците, како и за причините за настанување на истите.